

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vico d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.000
Letna naročnina L 2.000
Letna inozemstvo L 3.000
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVII. - Štev. 31 (856)

Gorica - četrtek, 29. julija 1965 - Trst

Posamezna številka L 50

Niso bili ljudje SPORAZUM O VIETNAMU?

Med letošnjimi spominskiimi slavnostmi, ki so bile v raznih evropskih državah ob 20-letnici zrušitve nacističnega in fašističnega totalitarnega sistema in zmagovitega zaključka II. svetovne vojne, so bile v minulih mesecih tudi spominske prireditve po raznih nacističnih taboriških smrti v Nemčiji.

Ena takih spominskiih slavnosti je bila v nacističnem taborišču Buchenwald dne 11. aprila, t. j. na samo dvajsetletnico osvoboditve tega taborišča, v katerem je od leta 1937 do 11. aprila 1945 umrlo nasilne smrti 51.000 ljudi.

»Čez tisoč antifašističnih borcev in preživelih taboriščnikov iz 20 dežel« je bilo navzočih po navedbi Titove agencije Tanjug. Po poročilu iste agencije je bila »med delegacijami Poljske, Sovjetske zveze, ČSSR, Romunije, Nizozemske, Italije, Danske, Velike Britanije in drugih dežel tudi jugoslovanska, ki je položila venec na jugoslovanski steber spomenika žrtvam Buchenwalda«, ker je bilo »po nepotrjenih podatkih med žrtvami tudi okrog 4.000 Jugoslovancev.«

Tanjug svoje poročilo o spominski prazni zaključuje z navedbo: »Ko je lani (1964, op. ur.) obiskala Buchenwald jugoslovanska parlamentarna delegacija, je njen voditelj Edvard Kardelj zapisal v spominsko knjigo, naj bo ta spomenik strahote v večen opomin ljudem, naj ostanejo ljudje« (Delo, 12. 4. 1965).

KOMUNISTI NISO ZAOSTAJALI ZA FASISTI IN NACISTI

Slovence je II. svetovna vojna — kot znano — hudo prizadela. Sovražni okupatorji so si razdelili slovensko zemljo in so na njej načrtno uničevali slovenski življenjski svet. To nesrečo je povečal še notranji sovražnik — komunist, ki je pod masko osvobodilne boja začel izvajati komunistično revolucijo.

Komunisti so v njej v pobijanju slovenskih ljudi celo prekosili sovražne okupatorje, saj je bilo njihovo geslo »naš bog so rop, požig, umor«, vodila jih je pa trdna odločnost, da z njo v Sloveniji morajo uspeti, pa čeprav je za doseg tega cilja treba pobiti večino Slovencev.

NEISKRENOST JUGOSLOVANSKIH KOMUNISTOV

Zato Kardelju ne bi bilo treba hoditi obsojat nacističnih zločinov v njihova bivša taborišča smrti in pozivat ljudi sveta, naj se ob pogledu na spomenik žrtvam Buchenwalda zgroze »in naj ostanejo ljudje«.

Za to ima zadosti priložnosti kar doma v Sloveniji, kjer lahko poleg nacističnih in fašističnih zločinov obsodi tudi vse zločine »organizirane komunistične podlosti«, kakor je pravilno označil komunistični sistem prvak slovenskih demokratičnih socialistov dr. Celestin Jelenc.

Ti komunistični zločini na Slovenskem so tako strahotni, da bodo prav gotovo za vse čase, dokler bo živel slovenski rod, v resnici »večen opomin ljudem, naj ostanejo ljudje«, kajti tisti, ki so izvrševali vse morije in pokolje po Slovenskem med komunistično revolucijo in v maju ter juniju leta 1945, niso bili ljudje, ampak podvajane krvoločne zveri v človeški podobi.

Kardelj naj tudi pojasni, kakšno je razlika med morijami nacistov v Buchenwaldu in morijami komunistov v Sloveniji in to celo po končani vojni in revoluciji.

S. SI.

V Zagrebu primanjkuje cerkva

Zagrebski nadškof kardinal Šeper je napolnil vernike svoje škofije, naj mu pomagajo zgraditi novih cerkva, ki jih primanjkuje zlasti po novih mestnih četrtih, ki so nastala v zadnjih letih. Njegov poziv je našel med ljudmi veliko odobravanja. Prispevki prihajajo od vseh podo. Spremljajo jih topli izrazi vernosti in dobrote.

Potujoči ameriški veleposlanik Harriman je zaključil svoje poslanstvo v Moskvi, katero je obstajalo v tem, da ponovno vzpostavi dialog med Moskvo in Washingtonom, ki ga je prekinila zaostritev vojne v Vietnamu v začetku letošnjega leta.

V ta namen je imel stike s številnimi sovjetskimi osebnostmi ter imel tudi dva zaupna razgovora s predsednikom vlade Kosiginom. Na dnevnem redu je bil brez dvoma tudi Vietnam, toda glede tega problema Harriman ni dosti dosegel, ker Sovjetska zveza zaradi Kitajcev v tem trenutku ne more popuščati. Prav gotovo pa je s tem v zvezi zvedel zanimive stvari, zlasti kar se tiče mej, preko katerih Sovjeti ne morejo, če nočejo izzvati nase napadov iz Pekinga.

Čeprav ni dosegel ničesar otipljivega, je to njegovo potovanje v Moskvo vendar pripomoglo, da se je problem vojne v Vietnamu postavil v določen okvir, ki je za obe strani sprejemljiv. Ta okvir naj bi bil zapopaden v trditvi, da »ZDA in Sovjetska zveza nista direktno prizadeti pri vietnamskem sporu«. Iz tega izhaja, da ni nobene ovire, ki bi preprečevala obnovitev medsebojnega sodelovanja pri reševanju ostalih mednarodnih problemov.

Eden takih problemov je svetovna razorožitev, pri kateri so Sovjeti zainteresirani iz objektivnih gospodarskih razlogov. Del stroškov, ki gredo sedaj v vojaške namene, bi lahko koristno uporabili za dvig življenjskega standarda ljudstva.

Z razorožitvijo kot tako je tesno povezan tudi problem širjenja jedrskega orožja. Glede tega vprašanja stojijo Sovjeti na stališču, da

bi bilo treba skleniti pogodbo o nerazširjanju jedrskega orožja. Zaradi tega ni bilo težko dobiti njihovega pristanka za obnovitev zadevnih pogajanj v okviru 17-članskega odbora OZN.

Kakor vedno ob takih sovjetsko-ameriških zblizanjih so v Bonnu začeli biti pozorni, ali niso morda pri tem popustile ZDA na račun vprašanja nemške združitve. Ko so o tem častnikarji vprašali Harrimana, je slednji odgovoril, da ni med vojno v Vietnamu in evropskimi problemi nobene zveze.

Po razgovorih z nemškim kancelerjem Erhardom je Harriman odpotoval v Rim, kjer je o svojih razgovorih v Moskvi obvestil predsednika vlade Mora in zunanjega ministra Fanfanija. Iz Rima je odletel v Beograd, kjer se je srečal še s Titom.

Medtem se je vrnil iz Južnega Vietnama v Washington ameriški obrambni minister MacNamara, ki je poročal predsedniku Johnsonu o svojih ugotovitvah o položaju v jugovzhodni Aziji. Brž za tem je predsednik Johnson sklical sestanek strokovnjakov na najvišji ravni, na katerem so razpravljali o povečanju števila vojakov v Južnem Vietnamu in drugih vojaških vprašanjih. MacNamara naj bi predlagal zvišanje njihovega števila na 165 tisoč.

Če hočejo ZDA ta načrt uresničiti, morajo mobilizirati rezerviste ali vpoklicati pod orožje večje število novincev. Vse to pa ni tako enostavno, ker mora v demokratičnem sistemu vlada upoštevati tudi javno mnenje. In to ni v ZDA ravno navdušeno za podobne vladne načrte.

Spremembe v tržaškem občinskem odboru

V tržaški odbor sta stopila dva svetovavca Italijanske socialistične stranke. Eden od njiju je g. Dušan Hreščak. Nacionalistični in šovinistični krogi so zagnali proti njemu vihar, ker je titovec in ker je bil do zadnjega urednik »Primorskega dnevnika«. Čeprav so nekateri italijanski krogi začeli razlikovati med demokratičnimi in titovsko-komunističnimi Slovenci, ni dvoma, da je gonja proti Hreščaku nastala zato, ker je Slovenec. To gonjo je odločno obsodil svetovavec Slovenske skupnosti dr. Simčič, po drugi strani pa je pohvalil izjave župana dr. Franzila in tistega dela Krščanske demokracije, ki je v smislu krščanskih načel javno priznal pravice slovenske manjšine in tako preloži z liberalno-masonsko prakso, ki je bila do Slovencev krivično sovražna. To dejstvo je nekaj novega in pomeni več kakor sama sprememba v občinskem odboru. In zato je dr. Simčič tudi glasoval za spremembo, čeprav Slovenska skupnost nima glede tržaške občine nikakšnega spoznanja s strankami leve sredine.

G. Hreščak bo v občinskem odboru zastopal Italijansko socialistično stranko, ne pa slovenske manjšine. Socialistični poslanec Matteo Matteotti in socialistični tajnik v Trstu Pittoni sta jasno povedala, da je borba italijanskih nacionalistov zgrešena, ker je g. Hreščak član Italijanske socialistične stranke, in se je s tem tvorno vključil v italijansko politično in upravno resničnost, kajti Italijanska socialistična stranka se bori za delavce in Italijo.

Italijanska komunistična partija je obsodila gonjo proti Slovencem, manj navdušenja pa je pokazala za novega odbornika Hreščaka. Komunisti pravijo, da se položaj Slovencev ne bo izboljšal že zato, ker je g. Hreščak odbornik.

Nekaj pridržka je celo v »Primorskem

dnevniku«, ki v nedeljskem uvodniku med drugim pravi, da s sklicevanjem na prisotnost Slovencev v občinskem odboru ne bi smelo biti izčrpano vse, kar se naj Slovencev v tržaški občini prizna.

Slovenska demokratična zveza v Gorici opozarja na drugo dejstvo: da titovci po razpustu Neodvisne socialistične zveze (USI) še politično delujejo v okviru Kulturno-gospodarske zveze, ki ni politična stranka, ampak si vseno vedno bolj prizvema politični značaj. In g. Hreščak je preko društva »Miscel in delo« včlanjen v Kulturno-gospodarski zvezi.

Gonji proti Hreščaku se je pridružila tudi »Vita Nuova«.

Iz Trsta poročajo, da misovci skoro vsak večer vpijejo pred palačo Diana, kjer je sedež Krščanske demokracije.

Ker nismo politični list, smo zabeležili le nekaj dogodkov kot kronisti. Politično sodbo prepustimo strankam.

Nove poštne tarife

S prvim avgustom stopijo v veljavo nove poštne tarife (v oklepaju dosedanje tarife): pisma do 20 gr. (L 30) na 40 L, vsakih nadaljnjih 20 gr. (L 20) 40 L, razglednice (L 25) 30 L.

Rokopisi do 250 gr. (L 55) na 80 L, vsakih nadaljnjih 50 gr. (L 10) L 20. Navadne razglednice s pozdravi (L 15) L 20. Priporočena pisma zaprta (L 85) L 90. Ekspres (L 75) L 120. Od 1. januarja 1966 150 lir.

Tiskovine za vsakih 50 gr. (L 10) L 15. Pisma naslovljena v inozemstvo (70) L 90, razglednice (L 40) L 55. Tiskovine za vsakih 50 gr (L 15) L 20.

Poleg tega so se podražile tudi brzojavne usluge, paketi in tarife na odpošiljanje denarja (denarne nakaznice).

SV. OČE POZDRAVLJA slovenske novomašnike

Pretekli teden je sveti oče zapustil Vatikan in se preselil v poletno bivališče v Castelgandolfo, kjer bo ostal do 1. septembra. V sredo, 21. julija je že imel v Castelgandolfo prvo skupno avdienco, katere so se udeležili tudi letošnji novomašniki iz Slovenije. Sveti oče jih je posebej nagovoril z naslednjimi mislimi:

»Z nekaj besedami hočem posebej pozdraviti skupino slovenskih novomašnikov, ki so jim njihove oblasti dovolile, da so poromali na grob svetega Petra. Najprej vam čestitam, ker si predstavljam, dragi sinovi, na koliko težav ste naleteli v teh razmerah, da ste ostali zvesti vašemu lepeemu poklicu. Posenos sem na vas in vesel, ker vas vidim tako močne v veri.

In sedaj še besedo vzpodbude! Vztrajajte v vašem velikodušnem odgovoru na božji klic. Srečni se čutite, ker ne vidite

pred seboj nobenih človeških koristi. Vedno bolj bodite navezani na Kristusa. Prizadevajte si, da ga boste ljubili, da bi ga ljubili tudi drugi in da širite njegovo kraljestvo v vaši dragi domovini.

In sedaj še moje očetovske želje. Besede in blagoslov Petrovega naslednika naj v vas utrdijo ljubezen do Cerkve, kar bo prinašalo globoko srečo v vaše duhovniško življenje, pa naj vas v prihodnosti čaka karkoli.

S temi besedami in v poročitvo najboljših božjih milosti za vas, za vaše družine, vaše vzgojitelje, vašo domovino vam iz srca podelim apostolski blagoslov!

Sveti oče je govoril v francosčini. Govor in poročilo o sprejemu je prinesel vatičanski list L'Osservatore Romano v četrtek, 22. julija.

Zvišanje cen v Jugoslaviji

S 26. julijem so se v Jugoslaviji dvignile cene povprečno za 24%. Istočasno so tudi še nadalje razvrednotili dinar ter napovedali izdajo novega dinarja.

Zvezni in gospodarski odbor skupščine (parlament) sta sprejela predložene gospodarske ukrepe, s katerimi se dvignejo cene vseh predmetov v prodaji za okrog 24% in sicer: v industriji in rudarstvu za 14%, v kmetijstvu za 32%, v prometu za 26%, v gradbeništvu za 22% in v ostalih dejavnostih za 45%. Največje povečanje cen je pri premogu in sicer nad 36%, zatem v električni energiji za 34%, v črni metalurgiji za 31% in v predelovalni industriji za 8%.

V skladu s temi ukrepi so občinske skupščine že določile nove maloprodajne cene kruha, mleka, sladkorja, olja, mesa, moke, premoga, ogrevalnega lesa in še drugih živil.

V veljavo je tudi stopil novi tečaj dinarja. En ameriški dolar velja 1250 dinarjev, 100 lir pa 200 dinarjev.

S 1. januarjem pa bo Narodna banka pričela z izdajo novega dinarja, katerega vrednost bo stokrat večja od sedanjega. Sto sedanjih dinarjev bo veljalo en nov dinar. Novi bankovci bodo po 100, 500, 10 in 5 dinarjev. Sedanje bankovce bodo postopoma zamenjali z novimi, kar bo seveda trajalo nekaj let.

Gori omenjeni ukrepi spadajo v okvir gospodarske reforme v Jugoslaviji, o kateri je naš list že poročal. Smoter reforme je postaviti gospodarstvo na realne osnove in ga s tem usposobiti za konkurenco na svetovnem trgu. Za njeno izvajanje je nujno potrebno zunanje posojilo. Pri tem jugoslovanska vlada zlasti računa na ZDA, Anglijo, Italijo in Francijo, od katerih pričakuje sodelovanja in podpore. V pogajanjih je tudi z Mednarodnim monetarnim skladom.

Obnovljen samostan

Po štirih stoletjih zatrtja se je obnovilo življenje v samostanu karmelskih menihov v Aylesfordu v Angliji. Samostan je ustanovila leta 1241 skupina puščavnikov, ki je prišla z gore Karmel v Palestini. Tristo let je bil cvetoče središče duhovnega življenja v Angliji. Ko pa je Henrik VIII. odtrgal Anglijo od katoliške Cerkve, je leta 1538 zatrl tudi ta samostan. Sedaj so menihi z velikim trudom obnovili staro naselbino in v nedeljo, 18. julija je kardinal Heenan posvetil obnovljeno cerkev v čast Mariji Vnebovzeti.

Home odstopil

Sir Alec Douglas Home, bivši ministrski predsednik in voditelj konzervativne opozicije, je prejšnji teden odstopil. Svoj sklep je opravičil z izjavo, da je stranka sedaj v takim položaju, da lahko na volitvah zmaga in zato vidi ugoden trenutek za prepustitev njenega vodstva drugemu. Do

dal je še, da misli še nadalje ohraniti poslansko mesto in ostati v političnem življenju.

Politični opazovalci se strinjajo, da je lord Home izkoristil zelo ugoden trenutek za svoj odstop, ker bodo nove parlamentarne volitve verjetno šele leta 1966. Zato bo njegov naslednik imel dovolj časa, da prevzame stranko v svoje roke in se predstavi volivcem. Odstop Homeja je nemalo presenetil laburiste, ki so upali, da ga bodo prehiteli z razpisom novih volitev.

Dva možna naslednika za vodstvo konzervativne stranke sta bivša ministra Heat in Maudling. Oba sta precej priljubljena in sposobna, da pripeljeta stranko do zmage.

60 milijonov sužnjevan na svetu

Socialni in ekonomski odbor Združenih narodov, ki se sestaja na svojem 39. zasedanju v Zenevi je med drugim obravnaval tudi težki problem suženjstva v svetu. Iz podatkov, ki jih je zbral za to določeni Egipcian Mohamed Awwad je razvidno, da je na svetu še vedno okrog 250.000 sužnjevan. Temu »uradnemu« številu pa je treba prišteti še 10 milijonov služabnikov in 50 milijonov žensk in otrok, ki so smatrani le kot navadno prodajno blago.

Najhušji je položaj v deželah Andskega pogorja, kjer živijo in delajo kmetje prav kakor tlačani v srednjem veku. Vso pravo nad njimi si pridržuje gospoda. V južnem Sudanu je še vedno v veljavi lov na sužnje od strani arabskih trgovcev. V severni Indiji in na Filipinih prodajajo otroke, v Saudski Arabiji pa zbirajo mlade ljudi s pretvezo, da jih popeljejo na romanje v Meko, a ko dospejo do cilja, jih kratkoma prodajo kot navadne sužnje. Za lepo mlado žensko dobijo brezvestni trgovci do poldruha milijon lir in prav toliko za krepkega mladega moža.

Bodoči svetovni evharistični kongres

Sv. oče Pavel VI. je odločil, naj bi se prihodnji mednarodni evharistični kongres — 39. po številu — vršil 1. 1968 v mestu Bogota, ki je prestolnica južnoameriške države Kolumbija.

Potem ko je zadnji mednarodni evharistični kongres zjel Indijo in vse dežele Bližnjega in Daljnega Vzhoda ter opozoril vest katoličanov in nekatočičanov na ondotne kričeče probleme, se zdj odločitev sv. očeta, naj bo bodoči kongres v eni izmed južnoameriških držav, zelo utemeljen, saj pravijo poznavniki razmer, da se bo prav v Južni Ameriki odločila borba med krščanstvom in komunizmom.

Nemška mladina bo zborovala

Letni dnevi nemške mladine bodo v Dueseldorfu od 29. julija do 1. avgusta. Vrhovno pokroviteljstvo zanje je prevzel predsednik Luebke skupno s koelnskim nadškofom kardinalom Fringsom.

GORIŠKE NOVICE

Seja občinskega odbora v Gorici

Zupan Gallarotti je na zadnji seji občinskega odbora v Gorici poročal o svoji navzočnosti na otvoritvi beljaške alpske ceste. Na tej otvoritvi se je sestal z visokimi predstavnikoma avstrijske republike in deželne vlade. Sestanek, ki so ga imeli po otvoritvi, je pokazal kako pristrano je prijateljstvo med obema obmejnima državama. Nove in boljše prometne zveze bodo to prijateljstvo še poglabile.

Nadalje so na seji poročali o udeležbi občinskih predstavnikov na otvoritvi nove župnijske dvoranice v Standrežu. Odbornik se je v imenu občinske uprave zahvalil za tako koristno in lepo zgradnjo, ki bo služila štandreški mladini za vzgojo in zabavo.

Odobrili so nato več izdatkov za razne šole. Občinska uprava je tudi sklenila potrošiti znesek 571.000 lir za namestitve novih prometnih znamenj na križišču Vittorio Veneto in ulico III Armata. Doslej je namreč imela na tem križišču prednost ulica III Armata, kar pa se ni izkazalo za najboljšo, če pomislimo, da je ulica V. Veneto bolj prometna in zlasti, da pelje k bolnišnicam, kjer večkrat za težko bolne in ranjene odločajo minute. Zato bo v kratkem tudi to vprašanje ugodno rešeno.

Za pomoč prizadetim kmetom

Pretekli četrtek 22. t. m. se je na sežu pokrajinske uprave sestal odbor za pomoč prizadetim kmetom po zadnjem neurju. Navzoči so bili poleg predsednika Chiantarolija še kmetijski odbornik in nadzorniki občin Gradež, Medeja, Tržič in Škocjan ter predstavniki goriške trgovinske zbornice in hranilnice.

Na sestanku so razpravljali o škodi, ki jo je povzročilo neurje po raznih krajih naše dežele ter kako bi najbolje razdelili denarni sklad v korist prizadetih. Sklenili so, da bodo zbrana finančna sredstva v znesku 30 milijonov lir razdelili preko občinskih uprav najbolj prizadetim družinam. Izvolili so tudi odbor, ki bo poskrbel za najboljšo uresničitev teh načrtov.

Novi predpisi za obmejne prepustnice

V majem obmejnem prometu med Jugoslavijo in Italijo so poleg že od 1. julija uveljavljenih ugodnosti stopile te dni v veljavo novi predpisi, ki bodo zelo olajšali prehod meje s prepustnicami. Na italijanski strani se je področje, prehodno

s prepustnicami, razširilo še na Turriaco, Villesse, Versa, Pieris in Isola Morosini, na jugoslovanski pa na področju Kopra na Novi grad ob Preserja in na Pulj.

Za pospeševanje turizma so jugoslovanske oblasti uvedle še drugo olajšavo, za

DRUGO NEDELJO, 8. AVGUSTA, OB 8. ZVEČER VSI VABLJENI V DOBERDOB K TRADICIONALNI MARIJINI PROCESIJI S SVECAMI IN S PETJEM OB PRILIKI PRAZNOVANJA MARIJE SNEZNICE.

katero lahko prosijo na obmejnih prehodih italijanski državljani, in sicer za obisk kateregakoli kraja v Jugoslaviji. V ta namen mu jugoslovanske oblasti izdajo posebno modro prepustnico, veljavno za 72

TRŽAŠKE NOVICE

MSGR. MATIJA ŠKABAR

V soboto, 30. julija bo poteklo 66 let, kar je msgr. Matija Škabar pel novo mašo v Barkovljah. Sedaj je v svojem devetdesetem letu, a še vedno čil in krepak. Čestitamo mu ter mu iz srca želimo, da bi čakal še veliko lepih obletnic, kar je bil začel delati v vinogradu Gospodovem.

Tržaška pokrajina in Slovenci

Tržaška pokrajinska uprava je začela izpolnjevati nekatere točke sporazuma med Slovensko skupnostjo in strankami leve sredine. Proračun med drugim predvideva 27 milijonov lir za nove napise za kraje in ceste, ki bodo v smislu sporazuma tudi slovenski. Dalje je že nakazan kredit za nekatere ceste, ki jih zahteva Slovenska skupnost zlasti za cesto Domjo-Mačkovelje-Osp in cesto po Krasu skozi Medjo vas. Na zahtevo Slovenske skupnosti so bili imenovani župan g. Legiša kot zastopnik tržaške pokrajine in deželno komisijo za gorsko gospodarstvo, dr. Floridan v komisijo za ljudska stanovanja in g. Alojz Križmančič iz Bazovice v komisijo za živinorejo. Službo so doslej dobili na pokrajinski proračun trije Slovenci.

† Jožefa Kranner

Ob vznožju višarske božje poti na pokopališču v Zabnicah čaka od 22. t. m. vstajenja vzorna škofljanska mati in žena Jožefa Kranner, roj. Hladnik.

Gotovo si v mladosti ni predstavljala, da bo počivala daleč proč od svojega rojstnega kraja in izven meja svoje matične države. Doma je bila namreč v bližini Ljubljane, v kraju Devica Marija v Polju. Tam je tudi doživela stiske prve svetovne vojne ob strani svoje matere - vdove, ki je trepetala s svojimi tremi hčerkami za usodo svojih treh sinov, ki so morali iti vsi na vojsko. Kruta vojska jih je pobrala enega za drugim in pustila v družini nenadomestljivo vrzel.

Je pa prav prva svetovna vojna odločila življenjsko usodo mlade Jožefe Hladnik. Spoznala je svojega bodočega moža, ki se je kot avstrijski vojak in vojni invalid takrat mudil v bližini njenega kraja. Februarja 1918. sta se zvezala za vse življenje. Pot ju je vodila najprej v rojstni možev kraj, v Zabnice v Kanalski dolini, leta 1925 pa sta se z družino spet vrnila v Devico Marijo v Polju.

Družina je rasla, rodilo se je 6 otrok, trije fantje in tri dekleta. Mož je bil zaposlen v papirnici v Vevčah, treba je bilo živeti skromno in sad te skromnosti je bila družinska hišica. Otroci so se hitro vključili v farno občestvo ter postali stebel verskega in prosvetnega življenja v župniji, zlasti Martin in Marica.

Medtem je prišla druga svetovna vojna in začela zadajati skrbni materi Jožefi rano za rano. Trepetala je za najstarejšega sina Martina, ki so ga italijanski fašisti zaprli takoj prve dneve po prihodu, kasneje pa spet preganjali tako Italijani kot Nemci. Trepetala je za usodo sina Marijana, ki je doživel kot trapistov-

ski brat nacistično zasedbo samostana v Rajhenburgu, bil priča nasilnemu preseljevanju Slovencev iz kraja molitve, ki se je spremenil v zbirno taborišče ter končno bil izgnan iz samostana leta 1945., ko so nacistični nasledili prav tako nasilni slovenski komunisti. Trpela je ob žalostni usodi najmlajšega sina Joškota, ki so ga Italijani najprej odvlekli v Gonars, nato pa je padel kot borec na strani protikomunističnega odpora. Trepetala je za svojega moža, ki je bil kot nočni čuvaj večkrat na tem, da ga komunistični partizani zaradi svojih revkizicij ubijejo. Bala se je za svoje hčere, da bi ne padle v mreže pokvarjenih ljudi in bile žrtve raznih zvodnikov.

Nato je prišel mesec maj 1945, ki je prinesel s seboj veliki odhod najboljših naših ljudi v tujino. Tudi ona je zapustila z možem, hčerami in sinom Martinom svojo rodno zemljo. Doživela je bedo begunskega življenja, lakoto po taboriščih in ko se je začela begunska skupnost razhajati, izgubo svoje hčerke Marice, ki je z možem odšla v daljino Argentino. Nikdar več je ji ni bilo dano videti.

Sama pa je z možem našla svoj dokončni dom v Zabnicah, kjer so se ji bili rodili prvi otroci. Tam so jo vsi poznali po njeni vnemi, s katero je leta in leta vsak dan ob lepem in gradnem vremenu hodila v farno cerkev in tam prejela Kruh močnih. Poldrug kilometer tja, poldrug kilometer nazaj, to je bila njena vsakdanja pot.

Sedaj se je umirila za vedno. Višarska Mati božja zre nanjo in ji je jamstvo, da se je tudi v njenem primeru uresničilo geslo škofa Jegliča: Po Mariji k Jezusu!

ur (vedno šteto od polnoči od dneva vstopa v Jugoslavijo). Prenesti se sme le 300 dinarjev, medtem ko je valuta v lirah neomejena.

Natečaji za srednje šole

Ministrstvo za javno vzgojo je v dodatku Uradnega lista od 16. julija letos objavilo dekret o natečajih za 3102 službenih mest na srednjih šolah. Prošnjo z vsemi predpisanimi dokumenti naj priložijo pošljejo ministrstvu v roku 60 dni po razpisu natečaja.

Nova moderna šola nasproti stolnice

Že leta 1959 je bila odobrena zgradnja šolskega poslopja v ulici Marconi, kjer je že od nekdanji sedež osnovne šole. Dela so sedaj dali na dražbo in prevzela jih je tvrdka Luigi Tessari iz Gorice. Načrt nove gradnje je napravil ing. Fornasari in predstavlja vse, kar nudi najmodernejša tehnika. Osnovna šola bo štela dvanajst učilnic. Poleg zgradbe, kjer bo osnovna šola, bo še poslopje za otroški vrtec, obsežno dvorišče in potrebne pritlikline. Vhod v vsa ta šolska poslopja bo nasproti stolne cerkve.

Deželni svet

Deželni svetovavec dr. Jože Škerk je skoro vsak dan govoril na sejah deželne sveta in raznih komisij. Obravnaval je najrazličnejša vprašanja, ki so bila na dnevnem redu in v kolikor zlasti zanimajo Slovence. Omenimo naj njegov temeljit govor o Slovencem večkrat škodljivem delovanju Pristaniške ustanove v Zavrļjah, ko razlašča naše ljudi. V javnost so prišle stvari, ki jih vse pre malo poznamo. Dr. Škerk je zahteval, naj dežela stavi nekatere važne pogoje, preden nakaže tej ustanovi predvideno pomoč za industrijski razvoj.

Proračun dolinske občine

Prejšnji teden je dolinski občinski svet razpravljal in glasoval o proračunu za finančno leto 1965. Vse ostale občine na Tržaškem so to delo opravile že pred mnogimi tedni, le dolinska in miljska občina sta ga odlašali do zadnjega.

Glavni podatki proračuna so naslednji. Dejanski dohodkov predvideva 54.153.209 lir, izdatkov pa 98.265.160. Če k prvi postavki priložimo še 5.369.125 lir (gibanje glavnic) in drugi 14.835.849 lir (upravna izguba vodovoda za leti 1963 in 1964) in 5.149.125 lir (gibanje glavnic), vidimo, da izkazuje letošnji proračun skupno 59.522.334 lir dohodkov ter 118.250.134 izdatkov. Primanjkljaj znaša torej 58.727.800 lir.

Svetovavci Slovenske skupnosti so aktivno posegli v razpravo ter vprašali občinski odbor za številna pojasnila glede posameznih postavk, ker jim je bilo nerazumljivo, zakaj se že vrsto let več deficit, medtem ko dohodki ostajajo skoro nespremenjeni. To dokazuje, da občinski upravitelji niso znali najti primernih pobud, da bi se stanje spremenilo na boljše. Kot je dejal dr. Tul v imenu svetovavske skupine Slovenske skupnosti, iz proračuna ni razvidno, da bi imela vladajoča večina (komunisti in socialisti) večletni perspektivni program, temveč se omejuje na tako imenovano redno administracijo, to je na izvajanje tistega, kar je dolžna po zakonu. To je pa v današnjih razmerah absolutno premalo, kajti potrebe v občini rastejo iz dneva v dan in upravitelji bi jim morali biti kos.

Za izboljšanje življenja in zadostitev potreb pa je nujno, da občinski upravitelji opustijo improvizirani način reševanja problemov od dneva do dneva ter uberejo pot, ki teži k izredni občinski upravi. Zato Slovenska skupnost ni glasovala za proračun.

Ob tej priliki sta svetovavca Zahar Mario in dr. Tul opozorila župana na vrsto potreb in problemov v posameznih krajih v občini: ureditev potoka v Dolini, asfaltiranje poti skozi Mačkovelje ter ureditev prostorov ambulante v šrenjski hiši, asfal-

Zgoniška občinska uprava in znamenje ob po

Ko stopiš v našo vas, te na levi strani ceste pozdravi prijazna kapelica, posvečena Srcu Jezusovemu, nekoliko višje za občinsko hišo, ki ima v njej svoj sedež županstvo, pa naletiš na drugo, ki ima za nas Zgoničane zgodovinski pomen. V njej je lepa podoba Žalostne Matere božje in nad njo v kamen vklesan latinski rek: Tolažnica Žalostnih — prosij za nas!

To kapelico, ki tako živo in prepričljivo izraža in tolmači verska čustva vdanosti in pobožnega čiščenja, ki so ga Materi božji izkazovali naši predniki, je v njihovem imenu dala postaviti zgoniška občinska uprava v daljnem Gospodovem letu 1880, kar ti prav tako pove v kamen vklesan napis: Zgoniška občina MDCCCLXXX., ki stoji ob vznožju svete podobe.

Neomajno versko prepričanje, globoka ljubezen in sinovska navezanost na Marijino priprošnjo in pomoč so torej našle izraz v tej hvalevredni potezi naših takratnih občinskih mož, ki so svoje prizadevanje in skrb za javni blagor svojih občanov pravtako javno izročili nebeški Materi.

In te poteze se ni upalo zabrisati niti fašistično divjanje polpretekle dobe, čeprav je bil tudi takrat — kakor še danes — videti slovenski napis: Zgoniška občina.

Kaj pa danes? Komunistični upravljači, ki si že devet let nepretrgoma sledijo na krmilu občine in ki jih ob vsakokratnih volitvah podpró tudi mnogi zaslepljeni katoličani, se za sveta znamenja, ki so jih naši predniki zgradili po vseh naseljih naše občine, niti malo ne zmenijo.

Najraje bi jih seveda podrl, ker pa »njihov čas še ni prišel«, jih puste v nemaru inupanju, da bodo sama razpadla, ko bodo »belgardisti« (kakor komunisti nazivajo verne sovaščane) nehali zanje skrbeti...

tiranje poti in ureditev kanalizacije v Gročani ter namestitev centralne kurjave v poslopju srednje in osnovne šole v Dolini ter popravilo stare šrenjske hiše v Borštu in poti k pokopališču.

Tretji festival znanstveno-fantastičnega filma v Trstu

Od 9. do 17. julija se je vršil v Trstu tretji festival znanstveno-fantastičnega filma. Kot smo pisali že lani, vzbuja ta festival precej odmeva v mednarodnem tisku. Vendar, če bi hoteli izraziti naše objektivno mnenje, bi morali priznati, da ni letošnji festival prav nič napredoval napram lanskem. Dejstvo je namreč, da je bilo v predvajanih filmih prav malo znanstvene fantastike, v nekaterih celo nič. Ti slednji niso imeli z znanstveno fantastiko prav nič skupnega in se čudimo, da so jih organizatorji kot take sprejeli.

V nedeljo, 11. julija so predvajali francoski film »Alphaville« znanega režiserja Jeana Luca Godarda. To delo je prejelo odlikovanje »zlatega medveda« na berlinskem filmskem festivalu. Ze po končanem filmu smo lahko pričakovali, da bo eden glavnih kandidatov za nagrado tržaškega festivala. In to se je tudi zgodilo. Čeprav je ta film precej dober, ne bi morda odnesel prve nagrade, ako bi se moral boriti s kakim resnim tekmečem. Tega pa ni bilo. Če izvzamemo češki film »Zgubljeni obraz«, so bila vsa druga predvajana dela precej povprečna. Zato je »Alphaville« brez vsakršne posebne težave prejel prvo nagrado. Zlati pečat je prejel italijanski kratkometražni film »Napad« (Invasione).

Nočemo trditi, da je ocena letošnjega festivala docela negativna. Vendar je velika večina filmov pokazala pomanjkanje dobrih idej, nekateri popolno odsotnost znanstvene fantastike. Ne pozabimo, da se je ta vrsta kinematografije začela razvijati že pred petdesetimi leti in bi zato do danes lahko dosegla mnogo večje uspehe. Snovi ne manjka, manjkajo pa sposobni ljudje, ki bi znali na najboljši način razvijati in prikazati na platnu določene ideje. Znanstveno-fantastični film ne bo mogel nikdar doseči umetniške stopnje, čeprav so se nekateri temu zelo približali. Vendar moramo priznati, da je ta film lahko zelo dober in izvaja na gledavca veliko privlačnost, če je inteligentno izdelan.

Se več! »Kulturna vneema« srpa in kida gre danes tako daleč, da pošilja svoje avantgardiste — pripadnike komunistične iniciative, — plakatirati prav zidove častiljive vaše kapelice, ki je značilna še ne more porušiti!

Tako mora danes kapelica, ki predstavlja simbol vere in najsvetejših izročil naših predčedov služiti komunistični partiji Italije (KPI) kot vabilna tabla za nje vsakovrstne »proslave«, razne krvavje-vinske razstave ter seveda za povsod čujoči ples s teranom in pršutom.

Če vse te »ljudske manifestacije« stisne se ti kot neizogiben icedek spet in spet poraja ples. Ta je postal začetek in konec vse komunistične »kulturne ustvarjalnosti«.

Toda zgoniški občani, ki nam komunistični vstopil vere v pijanem plesu, ljubimo in cenimo možatost, poštenje, delavnost svojih prednikov, ne mislimo tega stanja molče prenašati. Zato javno pozivamo pristojno oblast, ki nadzira javnost občinskih uprav, da v duhu vere svobode, svečano zajamčene v republikanski ustavi, zaščiti sveta znamenja pred čaščenjem in da se od primera do primera natančno prepriča, kako in za kaj uporablja zgoniška komunistična občinska uprava tisti denar, ki je v proračunskih postavbah namenjen vzdrževalnim potrebam cerkvenih stavb.

Ali bo komunistični župan, ki ni plakatirati zidov svoje lepe in gospoduro urejene gostilne, ampak je — kljub zori — raje »dovolil«, da so komunistični iniciativci umazali zidove naše pelice, sedaj poskrbel, da bodo občinski uslužbenci kapelico tudi očistili?

Verni zgoniški občani, ki nam je svet preteklost naših prednikov v čast in po najodločneje zahtevamo, da KP-uprava nekulturnim in sramotnim žaljenjem šega verskega prepričanja preneha!

Kot zaključek še to: ali ne bi bilo dobro, ko bi organizatorji tržaškega festivala z boljšim kriterijem pregledali filme, so namenjeni predvajanju? Mislimo, izbira ni tako majhna. Sprejeti namreč tudi take filme, ki nimajo z znanstveno fantastiko prav nič skupnega, pomeni negativen doprinos tej vrsti kinematografije.

Izjava dr. Simčič

V bučni zadevi, ki se je razvila ob vsotv Dušana Hreščaka v občinski odbor v Trstu je svetovavec dr. Simčič na seji v četrtek 22. julija dal naslednjo izjavo:

»Slovenska skupnost odobrava predloženo spremembo. Moram pa reči, da bi vzeli nasproti vstopu socialistov v občinski odbor stališče nevtralnosti in brezpartijsko, ako bi se ne bila začela tu v občinskih svetu in v listih ostra nacionalistična nastava, ki je bila v začetku naperjena proti svetovavcu Hreščaku kot bivšemu narodnemu pristažu Neodvisne socialistične stranke in bivšemu uredniku »Primorskih dnevnika«, ki pa se je pozneje izmahnul ter postala izrazito protislovenska. Zato tega smo bili prisiljeni spremeniti mnenje o spremembi v odboru in zavzeti pozitivno stališče, čeprav imamo proti socialistični pritožbe, ker se eksponenta PSI v Gročani — Waltrisch in Sancin — energično rata vstopu zastopnika Slovenske občinske kratske zveze v odbor mesta.

Da pa bo popolnoma jasno, želimo opozoriti: Svetovavec Hreščak ne bo vstopil v odbor kot predstavnik Slovencev ter na one smeri, temveč samo kot zastopnik Italijanske socialistične stranke, od katero re bo prejemal navodila in ukazoval utegnejo biti tudi nasprotni koristim manjšine.«

SLOVENCIS IZ GORICE IN OKOLJE

so topla vabljeni, da se to nedeljo z vabo zijo Tabora Slovenske prosvete iz Trsta na Repentabru. V ta namen bo peljal v Gorico na omenjeni tabor poseben avtobus, ki ga organizira g. Kleindienstovus bo odšel ob 14. s Travnika, preko skozji Podgora, Standrež, Savodnja, Roven in Doberdob. Rojaki iz omenjenih krajev naj avtobus počakajo na že običajnih stajih. Kdor more, naj se že pred nedeljo javi g. Kleindienstu, da se bo približno vedelo, s kolikimi udeleženci je računati za vožnjo.

OGLASIS

Za vsak mni višine v širini enega stolpnega trgovski L 30, osmrtnice L 50, več denar davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik. Tiska tiskarna Budin v Gorici